

Duurzame inzetbaarheid: drie kansen voor een extra impuls

De baan voor het leven bestaat niet meer. Flexibiliteit is het nieuwe devies en continue persoonlijke ontwikkeling de bijbehorende noodzaak. Maar het blijft lastig: gericht (opnieuw) instromen in een nieuwe baan en soepel surfen van werk naar werk. En hoe toon je eigenlijk aan wat je precies waard bent op de arbeidsmarkt? Gelukkig beschikken we sinds kort over drie samenhangende en elkaar versterkende instrumenten die helpen ieders persoonlijke vakbekwaamheid bij te houden én aan te tonen.

Duurzame inzetbaarheid, zelfs tot over de landsgrenzen, en een leven lang leren. Het zijn de moderne credo's van dit moment die de baanzekerheid van nog niet eens zo heel lang geleden hebben vervangen. Deze verandering is snel gegaan, zeker voor arbeidsmarktbegrippen, en heeft door de economische crisis de laatste tijd extra gewicht gekregen.

Maar de mens is flexibel en reden voor paniek is er niet. Wie aan de slag wil in een nieuwe functie, soms in een totaal andere sector, kan terugvallen op EVC, NLQF en ECVET. Deze instrumenten leveren alle drie elk op unieke wijze een bijdrage aan duurzame inzetbaarheid door óók te valideren wat mensen op een informele, leerwegaafhankelijke wijze hebben geleerd. En zeker ook niet onbelangrijk: ze ondersteunen de werknemer én de werkgever.

Drie instrumenten om effectief te kunnen sleutelen aan een betere duurzame inzetbaarheid, maar ook drie toch wat lastige afkortingen. Waar staan EVC, NLQF en ECVET voor?

- EVC: Erkennen van Verworven Competenties, zie ook www.kenniscentrumevc.nl.
- NLQF: Netherlands Qualification Framework (Nederlands kwalificatiekader), is gekoppeld aan het EQF: European Qualification Framework. Zie ook www.nlqf.nl.
- ECVET: European Credit System for Vocational Education and Training. Zie ook www.ecvet.nl.

Nieuwsgierig naar het precieze wat en hoe van deze mogelijkheden? Hieronder volgt nadere tekst en uitleg.

EVC en NLQF

Van de drie instrumenten klinkt EVC (Erkennen van Verworven Competenties) bij werkgevers en werknemers waarschijnlijk het meest vertrouwd in de oren. EVC neemt de werknemer de maat en geeft waarde aan diens kennis en vaardigheden in relatie tot goedgekeurde en erkende standaarden. De uitkomsten van een EVC procedure worden beschreven in een Ervaringscertificaat. Dit maakt EVC een krachtig arbeidsmarktinstrument. Vooral omdat de focus sterk ligt op wat het individu ook in een andere dan schoolse omgeving heeft geleerd.

NLQF is een relatief nieuwe loot aan de stam van duurzame inzetbaarheid. NLQF rangschikt alle kwalificaties (diploma's en certificaten) in ons land op verschillende niveaus. Beginnend bij een instroomniveau (basiseducatie1) en daarboven de niveaus 1 (basiseducatie 2, vmbo bb en mbo 1) tot en met 8 (doctoraat, ontwerper en medisch specialist). NLQF is gekoppeld aan het Europees kwalificatieraamwerk EQF. Hierdoor kunnen kwalificaties qua niveau met elkaar vergeleken worden, ook met kwalificaties buiten onze landsgrenzen.

Anders dan EVC zegt NLQF vooral iets over het algemene werk- en denkniveau van werknemers op basis van ingeschaalde kwalificaties. Ter illustratie: in Ierland, dat hiermee het meest ver is in Europa, verschijnt vrijwel geen personeelsadvertentie meer zónder vermelding van het gewenste kwalificatieniveau. Anderzijds kunnen met NLQF claims van onderwijsaanbieders dat zij opleidingen aanbieden 'op HBO- of universitair niveau' op een

transparante wijze worden geboekstaafd. Of niet natuurlijk. En tot slot kan het niveau van bijvoorbeeld in Nederland geschoolde secretaresses vergeleken worden met het niveau in een ander land. Dit vergemakkelijkt het zoeken naar een baan en het werven van personeel over de grenzen, omdat de werkgever weet welk niveau ze hebben. Hetzelfde geldt voor een binnen een bedrijfsopleiding geschoolde technicus die in eigen land de overstap wil maken naar een vergelijkbaar niveau bij een andere werkgever.

ECVET

ECVET is het derde en laatste instrument binnen de reeks. Dit is vooral een middel om mensen eenvoudiger een kwalificatie te laten behalen, met name op mbo-niveau. Ook ECVET bevordert grensoverschrijdende mobiliteit. Overigens bevindt ECVET zich in Nederland nog in de pilotfase en zal van hieruit langzaam worden uitgerold. De eerste deelnemende partij waarin ECVET getest wordt is de sector zorg & welzijn.

ECVET beschrijft kwalificaties analoog aan het NLQF op basis van benodigde kennis, vaardigheden en zelfstandigheid / verantwoordelijkheid. De kwalificaties worden vervolgens opgeknipt in ECVET-units, waarbij elke unit afhankelijk van de zwaarte ervan meer of minder ECVET-punten krijgt toegekend. Kwalificaties kunnen vervolgens gemakkelijker worden behaald door via (bij)scholing in stappen units te vergaren. Maar hiermee wordt het ook mogelijk -bijvoorbeeld wanneer iemand overstapt naar een andere functie- alléén dát aantal units bij te plussen dat nog nodig is om ook in de nieuwe functie gekwalificeerd te kunnen functioneren.

De samenhang

Pas wanneer we de instrumenten EVC, NLQF en ECVET in hun onderlinge samenhang bezien, wordt het plaatje compleet en de cirkel rond. Laten we ter illustratie het niet voor de hand liggende maar ook niet geheel fictieve voorbeeld nemen van meneer X die zijn baan in de bouw verliest en de overstap maakt naar de zorg. Met EVC kunnen we hem de maat nemen en zijn kennis en kunde waarderen. NLQF gebruiken we om zijn algemeen werk- en denkniveau te bepalen. En met ECVET kunnen we precies aangeven welke units hij nog nodig heeft om de overstap daadwerkelijk te kunnen maken (afhankelijk van de mogelijkheden tot maatwerk). Daarna kunnen we NLQF desgewenst opnieuw gebruiken om hem in zijn nieuwe functie een nieuwe, zelfs internationaal herkenbare kwalificatie mee te geven.

De voordelen voor meneer X zijn evident. Maar ook zijn werkgever plukt de vruchten van deze instrumenten. Deze laatste weet precies wat zijn werknemer waard is, en wat die nog nodig heeft om in zijn nieuwe functie te kunnen functioneren. De benodigde scholing kan gericht worden aangeboden zodat dubbelingen worden voorkomen. Dat bespaart de werkgever tijd en geld. Zo wordt duurzame inzetbaarheid op een wel heel duurzame manier bereikt. Daarom kunnen we gerust stellen: de baan voor het leven is misschien dan wel dood, maar lang leve het leven lang leren!